

Ośrodek Pomocy Społecznej

www.milanówek.naszops.pl
ops@ops.milanówek.pl

05 – 822 Milanówek, ul. Zbigniewa Herberta 41
Tel/fax 22 724-97-92, 22 755-86-35

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2017

Z REALIZACJI

**GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY MILANÓWEK NA LATA 2016 – 2020**

Milanówek, marzec 2018

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	3
2. Zjawisko przemocy zdiagnozowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku	4
3. Analiza działań realizowanych przez podmioty w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016 – 2020,	5
4. Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w roku 2017.....	11
5. Podsumowanie	13

WSTĘP

Przemoc w rodzinie to działania skierowane przeciwko osobom bliskim, które naruszają ich prawa oraz dobra osobiste, powodują cierpienie tak fizyczne jak i psychiczne oraz mają na celu utrzymanie nad nimi kontroli. Przemoc w rodzinie to zjawisko zarówno osobiste, jak i społeczne. Może jej doświadczyć każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, status materialny czy społeczny.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy (przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna), jednakże niezależnie od tego, każda z nich stanowi zagrożenie i jest przestępstwem z art. 207 Kodeksu Karnego.

W Polsce przez wiele lat przemoc domowa nie była nazywana po imieniu. Uważano, że w sprawy rodzinne nie powinny ingerować osoby trzecie, gdyż rodzina sama powinna radzić sobie z wszelkimi trudnościami i problemami. Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej, a także skala tego zjawiska sprawia, że ludzie dostrzegają problem przemocy domowej i próbują skutecznie jej przeciwdziałać. Ważne jest, by ofiary wiedziały gdzie i do kogo mogą zwrócić się o pomoc.

Rozwój spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową powinien opierać się o diagnozę problemu przemocy. Diagnoza ta powinna uwzględniać skalę zjawiska, ofertę placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, postawy, kompetencje i doświadczenia w zakresie działań pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową oraz możliwości i bariery podejmowania działań pomocowych.

Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Praca zespołowa ma kluczowe znaczenie. Zapobiega powielaniu działań przez poszczególne służby, daje możliwość uzyskania szerokiej informacji o sytuacji osoby uwikłanej w przemoc, pozwala wspólnie przedyskutować problem, wymieniać spostrzeżenia, wspólnie ustalać najlepszy plan pomocy oraz rozdzielać poszczególne zadania. Żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwikłanej w przemoc.

1. Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przemocy w rodzinie w ujęciu prawnym jest *ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz.U. z 2015r. poz. 1390).

Dodatkowo istotne dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie są również:

- *ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej* (Dz.U. z 2017 poz. 930 z późn. zmianami)
- *ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zmianami)
- *oraz przepisy wykonawcze i przepisy prawa miejscowego.*

Zgodnie z *Uchwałą nr 137/XVIII/16 Rady Miasta Milanówka z dnia 31 marca 2016 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016–2020*, Kierownik

Ośrodek Pomocy Społecznej przedkłada Radzie Gminy Milanówek sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni do dnia 31 marca roku następnego.

Głównymi celami powyższego Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Milanówek, podniesienie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie dostępności pomocy i skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W roku 2017 w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016–2020 współpracowały następujące podmioty:

- Burmistrz Miasta Milanówka,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji w Milanówku,
- Straż Miejska w Milanówku,
- Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim,
- Placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy Milanówek,
- Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin „Milanowski Promyk”
- Przychodnia NZOZ BIOVENA,
- Przychodnia NZOZ AWEMED,
- Organizacje pozarządowe.

2. Zjawisko przemocy zdiagnozowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku

Przemoc domowa na terenie Gminy Milanówek w odniesieniu do globalnego wymiaru funkcjonowania społecznego jest istotnym problemem rodzin, w których występuje. Z obserwacji prowadzonej przez pracowników socjalnych Ośrodka wynika, że rodziny z problemem przemocy wymagają specjalistycznej pomocy, którą mogą uzyskać w ramach szerokiego wachlarza świadczonej przez Ośrodek pomocy.

Skalę zjawiska przemocy na terenie Miasta Milanówek określają dane uzyskane od podmiotów uczestniczących w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, współpracujących w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016–2020 oraz dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej.

W roku 2017 wsparciem w formie pracy socjalnej, poradnictwa indywidualnego oraz pomocą materialną objęto łącznie 26 środowisk doświadczających przemocy, w tym objętych wyłącznie pomocą niematerialną było 21 rodzin. Analizując problem występowania przemocy domowej, zauważono, że najczęściej występującą formą przemocy była przemoc fizyczna, oraz przemoc psychiczna.

Wśród klientów pomocy społecznej przeważają kobiety, osoby uzależnione i współuzależnione, niewydolne wychowawczo a także osoby niepełnosprawne. W 26 rodzinach z podejrzeniem występowania przemocy przebywało 7 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w związku z podejrzeniem zaniedbywania dzieci w 1 przypadku wystąpił do Sądu z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny.

3. Analiza działań realizowanych przez podmioty w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016–2020,

W roku 2017 podmioty uczestniczące w realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016-2020, przedstawiły informacje z następujących działań:

- **Placówki oświatowe**

Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Ks. Piotra Skargi (do 31 sierpnia 2017 roku Zespół Szkół Gminnych)

W Szkole Podstawowej Nr 1 zrealizowano 13 programów profilaktycznych w formie warsztatów edukacyjnych nt. bezpieczeństwa oraz sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, warsztatów dotyczących przeciwdziałania przemocy i odpowiedzialności młodego człowieka w świetle prawa, komunikacji i uzależnień, warsztatów zatytułowanych „Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc”, „Uczucia, jak sobie radzić z emocjami” i „Wartości w naszym życiu – postawa agresywna, uległa i asertywna”. Ponadto realizowano program profilaktyczny z cyklu NieĆpa, „Jestem bezpieczny w domu i w szkole”, „Agresji mówimy NIE”, „Dziecko on-line. Charakterystyka zagrożeń internetowych dzieci i młodzieży” i „Nie wypal myślenia. Dopalacze – droga bez powrotu”. Uczniowie wzięli także udział w zajęciach warsztatowych w ramach programu profilaktycznego wynikającego z zagrożeń korzystania z mediów pod nazwą „Zagrożenia cyberprzestrzeni – stop przemocy. Żyję dla siebie – nie dla smartfona”. Odkonano także 1 przedstawienie teatralne „Bezpieczni w sieci”.

We wszystkich działaniach profilaktycznych udział wzięło 3098 uczniów i 136 nauczycieli (niektórzy uczniowie i nauczyciele brali udział w kilku programach).

Nauczyciele i rodzice wzięli udział w warsztatach „Nie wypal myślenia. Dopalacze – droga bez powrotu”, a także wysłuchali wykładu i wzięli udział w konsultacjach w ramach programu profilaktycznego wynikającego z zagrożeń korzystania z mediów pod nazwą „Zagrożenia cyberprzestrzeni – stop przemocy. Żyję dla siebie – nie dla smartfona”.

Powyższe działania profilaktyczne były finansowane ze środków własnych szkoły oraz środków przeznaczonych w budżecie Miasta na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Armii Krajowej:

W Szkole Podstawowej Nr 2 zrealizowano 10 programów profilaktycznych z zakresu podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy i przeciwdziałania przemocy, z czego 3 programy były skierowane do rodziców i nauczycieli. Dla uczniów zrealizowano zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, cykl zajęć świadomego odbioru mediów oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, program profilaktyczny „Cukierki”, program profilaktyczny „Nie wypal myślenia – dopalacze droga bez powrotu”, warsztaty „Jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dzieciom granice”, a także zajęcia na temat emocji i sposobów radzenia sobie z nimi. W sumie w programach skierowanych do dzieci udział wzięło 530 uczniów (niektórzy uczniowie brali udział w kilku programach).

Dla rodziców zorganizowano zajęcia profilaktyczne „Twoje dziecko w sieci” oraz spotkanie profilaktyczne „Dopalacze – droga bez powrotu). Udział w tych zajęciach wzięło 56 rodziców.

W szkoleniu „Program Domowych Detektywów Jaś i Małgosia na tropie” wzięło udział 4 nauczycieli

Powyższe działania profilaktyczne były finansowane ze środków własnych szkoły oraz środków przeznaczonych w budżecie Miasta na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Fryderyka Chopina (do 31 sierpnia 2017 roku Zespół Szkół Gminnych):

W Szkole Podstawowej Nr 3 zrealizowano 3 programy profilaktyczne z zakresu przemocy i agresji. Uczniowie klas I – III szkoły podstawowej wzięli udział w przedstawieniu profilaktycznym „Supelki – nieoczekiwana zamiana miejsc” poruszającym kwestie związane z kształtowaniem u najmłodszych empatii, wrażliwości i szacunku i opiekuńczej postawy wobec słabszych. Uczniowie klas IV – VI wzięli udział w warsztatach edukacyjno – profilaktycznych dotyczących cyberprzemocy „Zagrożenia cyberprzestrzeni – stop cyberprzemocy. Żyję dla siebie nie dla smartfona”.

Uczniowie gimnazjum wzięli udział w koncercie profilaktycznym podsumowującym działania profilaktyczne grup PAT – Niećpa 2017. W sumie z ww. programów skorzystało 295 uczniów.

Ponadto dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum zorganizowano konkurs „Bezpieczeństwo w sieci”.

W ramach doskonalenia zawodowego specjaliści szkolni wzięli udział w Międzynarodowej Konferencji „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie zorganizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

Źródłem finansowania wyżej wymienionych działań profilaktycznych były środki własne szkoły oraz środki budżetowe Miasta przeznaczone na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Przedszkole Nr 1 w Milanówku:

W milanowskim przedszkolu w 2017 roku zrealizowano warsztaty dla nauczycieli na temat „Zespół dziecka krzywdzonego”, w których wzięło 22 nauczycieli. Ponadto odbywały się porady i konsultacje dla rodziców oraz zajęcia terapeutyczne dla dzieci objętych pomocą psychologiczną – pedagogiczną z rodzin zagrożonych przemocą. Wszystkie zajęcia były przeprowadzane ze środków własnych. Ponadto pracownicy przedszkola bardzo ściśle współpracowało z asystentami rodziny oraz pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej i kuratorami Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Milanówku:

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 roku realizowała następujące działania w ramach Programu:

- rozpracowała 50 materiałów o charakterze informacyjno – edukacyjnym dotyczącym przeciwdziałania przemocy,
- z porad członków Komisji dla osób z problemem przemocy skorzystało 11 osób.

Komisariat Policji w Milanówku:

W 2017 roku przeprowadzono 24 interwencje domowe, które związane były z przemocą w rodzinie oraz wszczęto 12 procedur „Niebieska Karta”.

- **Straż Miejska w Milanówku:**

W 2017 Straż Miejska w ramach działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy 14 razy towarzyszyła pracownikom socjalnym podczas wizyt w środowisku zamieszkania rodzin zagrożonych przemocą.

- **Ośrodek Pomocy Społecznej:**

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. Bezpośrednią pomocą potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni. Szczegółowo kompetencje z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla Ośrodka Pomocy Społecznej regulują poszczególne zapisy ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U z 2017 roku poz. 1769 z późn. zmianami), ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U z 2015. poz. 1390) oraz inne przepisy prawne. W roku 2017 zadania statutowe Ośrodka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane były przez 8 pracowników socjalnych, którzy na podstawie:

- **art. 17 ust. 1 pkt. 13 ustawy o pomocy społecznej**, w ramach profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną prowadzili działania na rzecz osób i rodzin wobec których zachodziło podejrzenie występowania przemocy w rodzinie
- **zgodnie z art. 45. ust 1 ustawy o pomocy społecznej** w ramach realizacji programu na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, pracownicy socjalni w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny, świadczyli pracę socjalną w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej; Praca socjalna była prowadzona z wykorzystaniem właściwych metod i technik i narzędzi, w tym w formie **projektu socjalnego pn. „Stop Przemocy”**. Głównym celem tego projektu było podniesienie świadomości kobiet na temat przyczyn i skutków przemocy domowej poprzez cykl spotkań ze specjalistami w Gminie Milanówek. Cel ten możliwy był do osiągnięcia poprzez wskazanie uczestniczkom sposobów i możliwości budowania wiary we własne siły, zwalczania bezsilności, pokonania lęku przed informowaniem służb o przemocy, wzbudzaniu motywacji do działania, burzenia stereotypów w postawach społecznych na temat przemocy, dbałości o poczucie własnego bezpieczeństwa, podniesienie świadomości na temat przemocy, zapobieganie obojętności społecznej i w konsekwencji powstrzymanie eskalacji przemocy. **W projekcie udział wzięło 8 kobiet**. Działania projektowe koncentrowały się na wspomaganium kobiet w odzyskaniu lub utrzymaniu i wzmocnieniu mechanizmów obronnych poprzez motywowanie ich do samodzielnego rozwiązywania problemów, przezwyciężanie ich a także mobilizowanie do działań na rzecz społeczności lokalnej.
- Natomiast Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i Rodzin w 2017 roku zorganizował:
 - **zajęcia profilaktyczne z zakresu uzależnień i zachowań ryzykownych**, w których udział wzięło 20 dzieci;
 - **zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla dzieci z zaburzeniami zachowania** – Trening Kontroli Złości, Trening Pewności Siebie – w zajęciach udział wzięło 12 dzieci.
 - **zajęcia edukacyjne z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych**, w których wzięło udział 20 dzieci;
 - ponadto w Klubie prowadzono **bieżące wsparcie dla dzieci i dorosłych z rodzin, w których występuje problem alkoholowy**.
- **zgodnie z art. 46 ust 1, 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej**, w ośrodku pomocy społecznej, osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód pracownicy Ośrodka

udzielali poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego. Poradnictwo prawne realizowane było przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, a nawet ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizowane było przez procesy diagnozowania, profilaktyki i wsparcia. **W roku 2017 z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 1519 mieszkańców Milanówka, w tym 439 osób z poradnictwa w sprawach dotyczących przemocy;**

- **zgodnie art. 47 ust 1, 2 ustawy o pomocy społecznej** – w roku 2017 udzielono **121 porad związanych z interwencją kryzysową** i przeprowadzono **65 interwencji kryzysowych** mających na celu przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych;
- **zgodnie z art. 47, ust 3 ustawy pomocy społecznej** – udzielają poradnictwa specjalistycznego oraz pośredniczą w uzyskaniu schronienia dostępnego przez całą dobę w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej gdzie jest udzielana pomoc psychologiczna, prawna itp. osobom doświadczającym przemocy. **W 2017 roku do Ośrodka Interwencji Kryzysowej skierowano 2 osoby** (matka z dzieckiem);
- **zgodnie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** w przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny o zaistniałej sytuacji powiadamiana jest Policja lub Prokuratura. **W 2017 Ośrodek złożył do prokuratury 2 wnioski o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;**
- **zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i art. 207 K.K.**, które definiują przemoc w rodzinie, pracownicy socjalni kierują w takich sprawach pisemne zawiadomienie na Policję. Zadaniem pracowników socjalnych było m.in. monitorowanie przemocy w rodzinie. **Wspólnie z dzielnicowymi Komisariatu Policji w Milanówku pracownicy socjalni monitorowali sytuację w 22 rodzinach, w których występuje przemoc;**
- **zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**, Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku zapewniał obsługę organizacyjno – techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI). Jednocześnie zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Ośrodek gromadził informacje na temat potrzeb szkoleniowych oraz finansował udział w szkoleniach i konferencjach dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników instytucji wchodzących w skład Zespołu, jak również innych służb, instytucji i organizacji realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy. Osoby wchodzące w skład ZI oraz grup roboczych wzięły udział w trzech szkoleniach, w ilości 23 osoby (niektóre osoby brały udział w więcej niż jednym szkoleniu). W 2017 roku z inicjatywy Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku oraz na tablicy informacyjnej były zamieszczane bieżące informacje dotyczące oferty Stowarzyszenia Niebieska Linia. Równoległe z powyższymi działaniami w celach profilaktycznych w 2017 roku zakupiono 1000 sztuk ulotek dotyczących bezpłatnej oferty pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej świadczonej przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym. Ulotki zostały przekazane do placówek oświatowych, Komisariatu Policji w Milanówku oraz do miejsc dostępnych dla mieszkańców Milanówka.

W 2017 roku odbyło się 15 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w następujących terminach: 16.01.2017r., 24.01.2017r., 07.02.2017r., 17.02.2017r., 30.03.2017r., 15.05.2017r., 24.05.2017r., 14.07.2017r., 11.08.2017r., 31.08.2017r., 08.09.2017r., 25.09.2017r., 27.10.2017r.,

17.11.2017r., 20.12.2017r. Podczas posiedzeń przedstawiane i omawiane były bieżące sprawy dotyczące procedury „Niebieska Karta”. Członkowie Zespołu diagnozowali sytuację w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielania odpowiedniego wsparcia rodzinie. Analizowane były również możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą.

W roku 2017 założono 17 „Niebieskich Kart” wszczynających procedurę, przy czym 13 zostało założonych przez funkcjonariuszy Policji, 3 przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku oraz 1 przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brwinowie. Liczba kontynuowanych procedur „Niebieska Karta” (rozpoczętych w roku 2016) wyniosła 9. Częstym problemem w rodzinach, w których została założona „Niebieska Karta” był problem uzależnienia od alkoholu oraz współuzależnienie. Z inicjatywy pracowników socjalnych, w ramach prowadzonych w 2017 roku 26 procedur „Niebieskiej Karty” pracownicy socjalni udzielili pomocy i wsparcia 26 osobom doświadczającym przemocy oraz wspólnie z dzielnicowymi przeprowadzili 35 rozmów dyscyplinujących ze sprawcą przemocy.

W okresie od stycznia roku do grudnia 2017 roku powołano 13 grup roboczych, które odbyły w sumie 60 spotkań. Członkami grup roboczych byli: pracownicy socjalni, dzielnicowi, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Milanówku, pedagodzy, kuratorzy zawodowi, asystent rodziny oraz psycholog. Udział wszystkich w/w osób był bardzo istotny w ustaleniu planu pomocy rodzinie w powstrzymaniu zjawiska przemocy. Na spotkania grup roboczych zapraszane były osoby doznające przemocy w rodzinie oraz wzywane osoby podejrzane o stosowanie przemocy.

Członkowie grup roboczych opracowywali indywidualny plan pomocy rodzinie, monitorowali sytuację, w których dochodzi do przemocy oraz dokumentowali działania podjęte wobec rodzin, w których wszczęto procedurą „Niebieska Karta”. Z przebiegu spotkań grup roboczych w 2017 roku wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet: szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, niepowielających się i wykluczających się wzajemnie.

W omawianym okresie sprawozdawczym zakończono 19 procedur „Niebieska Karta” z czego 12 na skutek zrealizowania indywidualnego planu pomocy oraz 7 na skutek braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Wspólna wymiana doświadczeń i spostrzeżeń pozwalała podjąć szersze działania pomocowe. Bezpośredni sposób przekazywania informacji, podejmowanie konkretnych działań niewątpliwie usprawniały pracę i znacznie szybciej pozwalały na osiągnięcie zamierzonego celu.

Efekty działań grup roboczych w 2017 roku w ramach procedur wszczętych w 2017 roku oraz kontynuowanych z okresów wcześniejszych:

- 1 osoba (sprawca przemocy) wziął udział w zajęciach prowadzonych w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego realizowanego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim;
- w ramach wszczętych 7 procedur „Niebieska Karta” zmotywowano rodziny do skorzystania ze wsparcia psychologa w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Milanówku;
- 3 osoby podejrzane o stosowane przemocy w rodzinie skierowano do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Milanówku;
- wobec 2 osób Prokuratura Rejonowa w Grodzisku Mazowieckim wydała postanowienie o opuszczeniu mieszkania zajmowanego wspólnie z ofiarą;

- 4 rodziny zostały objęte pomocą finansową Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku;
- wobec 3 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie toczy się postępowanie w sprawie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w Sądzie Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich w Grodzisku Mazowieckim;
- 2 osobom zapewniono schronienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Piastowie;
- 1 dziecko w rodzinie, w której prowadzona była procedura „Niebieska Karta” w 2017 roku zostało objęte wsparciem psychologa;
- W okresie sprawozdawczym nie zaistniał przypadek odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 1a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.
- W 2017 roku członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych uczestniczyli w następujących szkoleniach:
 - „Dane osobowe w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy roboczej” organizowane przez „KIER” Profilaktyka;
 - „Praktyczne elementy działania zespołów interdyscyplinarnych” organizowane przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej;
 - „Skuteczne działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Szkolenie organizowane było przez Centrum Rozwoju Edukacji i Kompetencji „INVESIS Polska”.

W celu zwiększenia dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz w celu zapewnienie osobom i rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i narkotyków pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególność ochrony przed przemocą prowadzono poradnictwo specjalistyczne w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin oraz w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy.

Dyżury w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym pełnili specjaliści: dwóch psychologów dla dorosłych, specjalista pomocy ofiarom przemocy, dwóch psychologów dla dzieci, młodzieży i rodziców, dwóch certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień, prawnik oraz radca prawny. W 2017 roku specjaliści w sumie odbyli 1509 godzin dyżurów, co średnio w miesiącu daje 126 godzin. Warto podkreślić, iż Punkt Informacyjno - Konsultacyjny był dostępny dla mieszkańców Milanówka, od poniedziałku do soboty. Od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ można było uzyskać pomocy od osoby świadczącej tzw. pierwszy kontakt, zaś w godzinach popołudniowych i wieczornych od specjalistów pracujących w Punkcie. Dodatkowo osoby w sytuacji kryzysowej mogły zawsze skorzystać z kontaktu telefonicznego na numer komórkowy, który był odbierany zarówno popołudniami jak i w weekendy przez pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej zajmującego się profilaktyką i uzależnieniami.

W ramach Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego specjaliści prowadzili następujące grupy wsparcia:

- Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych.
- W 2017 roku odbyło się 120 godzin spotkań grupowych, w których uczestniczyło średnio od 7 do około 12 osób.
- Grupa wsparcia dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych.

- W 2017 roku zostało przeprowadzonych 86 godzin spotkań grupowych, w których uczestniczyło średnio około 9 osób.
- Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

Nadrzędnym celem spotkań jest nabycie umiejętności radzenia sobie z przemocą doświadczaną ze strony bliskich osób oraz obarczanie z poczucia winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc. Uczestnictwo w spotkaniach grupy pozwala zwiększyć świadomość praw osobistych, nabyć wiedzę, że przemoc jest przestępstwem i że można się przed nią skutecznie bronić. Udział w spotkaniach stwarza okazję do bezpiecznego wyrażenia przeżyć – lęku, wstydu, krzywdy, winy oraz daje możliwość zmiany spostrzegania swoich możliwości – wydobyć zasobów i mocnych stron. W 2017 roku przeprowadzono 88 godzin spotkań grupowych, w których uczestniczyło średnio od 3 do 6 osób.

W formie indywidualnej w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym odbywały się:

- Konsultacje udzielane przez specjalistów psychoterapii uzależnień.
 - W 2017 roku zrealizowano 160 godzin dyżurów, podczas których udzielono łącznie 223 porady.
 - W ramach porad specjaliści motywowali osoby uzależnione do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego lub ambulatoryjnego.
 - Porady prawne i mediacje rodzinne.
 - Zrealizowano łącznie 222 godziny dyżurów, udzielono 271 porad prawnych i przeprowadzono 18 mediacji. Mediacje rodzinne to jedna z form pomocy, które skuteczniej niż porady, czy konsultacje poprawiają sytuację osób w konflikcie.
 - Konsultacje psychologiczne dla osób dorosłych współuzależnionych, będących w kryzysie, doznających przemocy lub będących sprawcami przemocy.
 - Zrealizowano łącznie 518 godzin dyżurów, podczas których udzielono łącznie 484 porady.
 - Konsultacje świadczone przez psychologów dziecięcych skierowane dla dzieci, młodzieży i ich rodziców, opiekunów.
 - Zrealizowano łącznie 609 godzin dyżurów podczas których udzielono łącznie 541 porad.
 - W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Milanówek został zorganizowany cykl 3 warsztatów dla kobiet i mężczyzn pod nazwą „Wiem czego chcę i realizuje swoje potrzeby”.
- **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BIOVENA** – do przychodni zgłosiło się 5 osób doświadczających przemocy w rodzinie. Wydano 5 zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą w rodzinie. W przychodni nie rozprawdzano żadnych materiałów o charakterze informacyjno – edukacyjnym dotyczących przemocy.
 - **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AWEMED** – nie otrzymano żadnych danych dotyczących podjętych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

4. Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w roku 2017

Głównymi celami strategicznymi Programu Przeciwdziałania Przemocy jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Milanówek, zwiększenie skuteczności

działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie dostępności pomocy i zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawiono opis realizacji działań dla osiągnięcia celów operacyjnych określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016 – 2020.

Realizacja celu 1: Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Milanówek

W ramach działań mających na celu diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Milanówek Ośrodek Pomocy Społecznej zebrał dane z instytucji odnośnie zjawisk przemocy na terenie miasta. Badania ankietowe zostaną przeprowadzone w trakcie trwania programu, podobnie jak badania skuteczności pomocy udzielonej ofiarom przemocy. Środowiska, w których wystąpiła przemoc w rodzinie były diagnozowane przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja celu 2: Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Podnosząc świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzono w szkołach programy profilaktyczne dla uczniów i nauczycieli, których celem było przede wszystkim wyczerpanie uczniów na zjawiska przemocy zarówno w rodzinie, jak i przemocy rówieśniczej. Warsztaty te miały na celu wypracowanie pozytywnych postaw w rodzinach i wzbudzenie wśród nauczycieli większej wrażliwości na przemoc.

Realizacja celu 3: Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny

W kwestii zapewnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie przyjmuje Zespół Interdyscyplinarny we współpracy z Policją i Punktem Informacyjno – Konsultacyjnym, w którym dyżurują specjaliści: psycholog dla dorosłych, psycholog dla dzieci i młodzieży, pedagog, prawnik i mediator sądowy, psycholog – specjalista pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, specjalista psychoterapii uzależnień. W ramach pomocy funkcjonuje grupa wsparcia dla osób współuzależnionych, grupa wsparcia dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych oraz grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej.

Pracownicy socjalni w ramach grup roboczych przy procedurach „Niebieskiej Karty” prowadzą szeroko zakrojoną pracę socjalną na rzecz pomocy zarówno ofiarom przemocy, jak i w stosunku do osób, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z dzielnicowymi Komisariatami Policji w Milanówku regularnie monitorują środowiska, w których występuje przemoc. Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje i ma możliwość umieszczenia osoby doznającej przemocy wraz z dziećmi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Piastowie.

Realizacja celu 4: Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i pomaganiem w sytuacji jej wystąpienia

Osoby pracujące z ofiarami przemocy i jej potencjalnymi sprawcami w miarę możliwości biorą udział w szkoleniach, natomiast pracownicy instytucji wchodzących w skład Zespołu

Interdyscyplinarnego na zorganizowanych spotkaniach wymieniają się informacjami, analizują realizację planów pracy z rodziną, ustalają dalsze postępowanie z rodziną dotkniętą zjawiskiem przemocy.

Realizacja celu 5: Współpraca różnych instytucji w celu ograniczenia skutków występowania przemocy

Współpracując ze sobą instytucje znajdujące się na terenie Gminy Milanówek wymieniają ze sobą doświadczenia i dobre praktyki mające na celu przeciwdziałanie i ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Przedstawiciele tych instytucji biorą udział w pracach grup roboczych i starają się wypracować jednolite standardy zasad współpracy w zakresie lokalnych służb i instytucji na rzecz spójnych i skutecznych działań. W zakresie realizacji Gminnego Programu kontynuowano także współpracę organizacją pozarządową.

Realizacja celu 6: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłaszali do komisji osoby, co do których istnieją podejrzenia stosowania przemocy, wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, czego następstwem w niektórych przypadkach było złożenie do sądu wniosku o przymusowe leczenie. Jeden ze sprawców przemocy brał udział w zajęciach w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim. Wsparcie indywidualne sprawcom przemocy było udzielane zarówno przez pracowników socjalnych, jak i dzielnicowych a także psychologów i terapeutów.

5. Podsumowanie

Realizacja zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek w roku 2017 przyczyniła się w szczególności do zwiększenia dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą oraz podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Poszczególne działania były dostosowane do zmieniających się potrzeb i zagrożeń. Uwzględniały w szczególności zapobieganie zjawisku przemocy poprzez systematyczną realizację różnych form oddziaływań skierowanych do społeczności lokalnej.

Reasumując, podczas realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek w roku 2017 uzyskano zakładane rezultaty.

Sporządziła : Krystyna Kott, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku